

Handläggare:
David Schubert

Tillväxt- och
regionplanenämnden

Fortsatt deltagande i Connect Sweden 2017 -2019

Ärendebeskrivning

Stockholms Läns Landsting har under perioden 2014 – 2016 medverkat i Connect Sweden enligt landstingsstyrelsens beslut den 25 november 2014 (LS 1409-1048). Den 1 januari 2015 har ansvaret för Connect Sweden förts över till Tillväxt- och regionplanenämnden i samband med att nämnden inrättades. Förvaltningen anmälde på nämndens möte den 1 december 2016 att avtalet om Connect Sweden hade sagts upp i väntan på underlag för beredning av ärendet för fortsatt samverkan i Connect Sweden. Ärendet avser ett förslag om att Stockholms läns landsting fortsatt ska medverka som partner i projektet Connect Sweden för att utveckla Stockholmsregionens internationella tillgänglighet och stärka dess internationella attraktivitet.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande, Fortsatt deltagande i Connect Sweden 2017 -2019, TRN 2016-0130, den 23 mars 2017
Resultatrapport Connect Sweden Avtalsperiod 2014-2016
Förslag samarbetsavtal Connect Sweden 2017-2019

Förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden föreslås besluta

att fortätta samverkan i Connect Sweden för perioden 2017-04-01 – 2019-12-31 enligt förvaltningens tjänsteutlåtande.

att träffa avtal med Swedavia om fortsatt samverkan i Connect Sweden i överensstämmelse med bifogad förslag till avtal.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Den regionala utvecklingsplaneringen framhåller den internationella tillgänglighetens betydelse för regionens ekonomiska, sociala och kulturella utveckling. RUFS 2010 (Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen) anger åtagandet att utveckla förbindelser inom och utom landet som bland annat innebär att fler internationella flyglinjer, särskilt interkontinentala behöver tillkomma. Samarbetsprojektet Connect Sweden syftar till att genom samverkan mellan näringsliv och offentliga aktörer stärka Stockholmsregionens internationella tillgänglighet. I första hand skall detta ske genom etablering av nya direktlinjer till och från Stockholm-Arlanda Airport. Landstinget har under 2015 -2016 deltagit som partner i Connect Sweden. Förslaget innebär att Stockholms läns landsting, för att stärka Stockholmsregionens internationella attraktivitet ytterligare och fortsatt verka för ett genomförande av RUFS 2010, även fortsättningsvis ska vara en samverkanspartner i Connect Sweden under perioden 2017-2019.

Bakgrund

RUFS 2010 anger som långsiktig vision för regionens utveckling att Stockholm ska vara Europas mest attraktiva storstadsregion. Internationell tillgänglighet i form av direkta flyglinjer blir allt viktigare i dagens globaliserade värld och är en av de faktorer som har störst betydelse för utländska företag när de väljer mellan olika alternativ för etablering och nyinvesteringar. Detta konkretiseras i ett antal åtaganden. Ett i detta sammanhang centralt åtagandet är att utveckla förbindelser inom och utom landet som bland annat innebär att fler internationella flyglinjer, särskilt de interkontinentala, behöver tillkomma. Även för flera andra åtaganden som *att skapa förutsättningar för ett kulturliv i världsklass, utveckla regionens internationella profil, stärka regionens position i globala nätverk och utveckla regionen som besöksdestination* är regionens internationella tillgänglighet avgörande. Att flyga direkt i stället för att mellanlanda ger bättre tillgänglighet och kortare restider men också mindre miljöpåverkan, främst i form av minskade koldioxidutsläpp.

Ett genomförande av RUFS 2010 i denna del förutsätter ett aktivt agerande för att utveckla linjeutbudet, i första hand på Stockholm-Arlanda som landets och regionens huvudflygplats, och att stärka Stockholm-Arlandas position som nod i det internationella flygplatssystemet.

Connect Sweden är ett samarbetsprojekt där näringslivet samverkar med offentlig sektor för att förbättra Stockholmsregionens internationella flygförbindelser med fokus på nya interkontinentala flygförbindelser.

Målsättningen för Connect Swedens arbete under projektperioden 2014-2016 var att bidra till fem nya interkontinentala direktlinjer med fokus på Europa, Nordamerika och Asien. Efter den första projektperioden har arbetet summerats i bifogad Resultatrapport Connect Sweden Avtalsperiod 2014-2016. I rapporten framgår att Connect Sweden har medverkat till nyetablering av tre nya interkontinentala direktlinjer samt (genom ökade frekvenser/kapacitet) medverkat till förbättrad tillgänglighet till marknader i Mellanöstern, Asien och Nordamerika.

Partnerskapet består för närvarande av Swedavia, Länsstyrelsen i Stockholms län, Stockholm Business Region, Visit Sweden, Stockholms läns landsting och Regionförbundet i Uppsala. Avsikten är att Stockholms läns landsting ska förnya sitt partnerskap i Connect Sweden. Alla partners utom Regionförbundet i Uppsala och Stockholms läns landsting har hittills förnyat sina samarbetsavtal där de åtar sig att gemensamt verka för målet att bidra till *fem nya direktdestinationer samt ökade frekvenser/kapacitet med fokus på Europa, Nordamerika och Asien*. Dessa ska enligt målsättningen etableras till och från Stockholm-Arlanda Airport under perioden 2017-2019.

Avsikten är att landstingets bidrag till Connect Sweden, som under den föregående avtalsperioden, ska bestå av finansiering av analyser och kunskapsunderlag kopplade till flygets utveckling i ett regionalt utvecklingsperspektiv upp till 500 000 kronor per år under avtalsperioden.

Överväganden

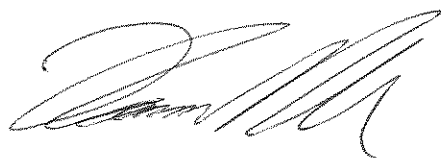
Utifrån en samlad diskussion och de positiva resultat som redovisats kan förvaltningen konstatera att en kvalitativ utveckling av Stockholmsregionens internationella tillgänglighet är ett väsentligt åtagande för att stärka regionens internationella attraktivitet och dess ekonomiska, sociala och kulturella utveckling. Som ett led i genomförandet av RUFSS 2010 avseende regionens internationella tillgänglighet har landstinget engagerat sig i Connect Sweden. Det är därför angeläget att Stockholms läns landsting även fortsättningsvis engagerar sig i detta arbete. Stockholms läns landsting kan genom sitt regionplaneringsansvar särskilt bidra genom analyser och studier kring förutsättningar för regionens utveckling kopplat till regionens relationer och utbyte med omvärlden.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

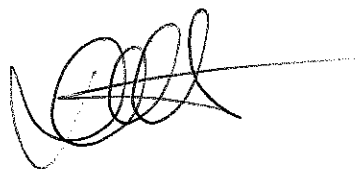
Beslutet innebär ett ekonomiskt åtagande motsvarande 500 000 kronor per år för 2017, 2018 och 2019. Efter utgången av år 2019 kommer avtalet att förlängas med tre månader åt gången med möjlighet att säga upp detta. Resultatet av projektet kommer då även att utvärderas.

Miljökonsekvenser av beslutet

Om resor med flera mellanlandningar ersätts med direktresor minskar antalet starter och landningar, flygsträcka och uppehållstid i terminal. Detta innebär en minskad förbrukning av fossila drivmedel, mindre utsläpp till mark, luft och vatten samt minskad energiförbrukning för el, värme och kyla. Direktflyg tenderar dessutom att öka kabinfaktorn (dvs. öka flygplanens beläggingsgrad) till gagn för miljön.

Hanna Wiik
Förvaltningschef

David Schubert
Regionplanerare

CONNECT SWEDEN

I syfte att gemensamt verka för att förbättra internationella flygförbindelser till Stockholm och Sverige ingår undertecknad deltagare följande avtal med Swedavia som Huvudman om samarbete inom ramarna för partnerskapet.

Connect Sweden är ett samverkansprojekt etablerat 2013 som arbetar för att stärka Sveriges internationella flygförbindelser. Projektet stöds av representanter från det såväl det svenska näringslivet som offentliga aktörer och Swedavia.

1. FLYGFÖRBINDELSER FÖR STÄRKT TILLVÄXT

Deltagarna i projekt Connect Sweden har ingått i ett partnerskap för att förbättra Stockholms internationella flygförbindelser med fokus på nya interkontinentala flygförbindelser. Förutsättningarna för detta partnerskap anges närmare nedan i detta avtal ("Avtalet").

Genom att stärka Stockholms internationella flygförbindelser kan näringslivets behov av tillgång till viktiga internationella export- och samarbetsmarknader mötas, tillväxten i internationell turism främjas och möjligheterna att attrahera internationell arbetskraft och viktiga utländska investeringar förbättras. Sammantaget bidrar man därigenom till att understödja och möjliggöra Stockholmsregionens samt övriga Sveriges tillväxt.

2. MÅLET FÖR SAMVERKANSPROJEKTET CONNECT SWEDEN 2017-2019

Projektets mål är en etablering av minst fem nya Interkontinentala direktlinjer till/från Stockholm Arlanda Airport inom tre år.

Projektet ska uppnå sina mål bland annat genom att:

- Genomföra opinionsbildning för flygets betydelse
- Undanröja hinder för flygets utveckling
- Bedriva aktivt nätverksarbete
- Ha nära kontakter med flygbolag
- Marknadsföring

3. FINANSIERING

För att finansiera verksamheten bidrar partners årligen med ekonomiska medel enligt särskilda överenskommelser, [bilaga 1](#). Swedavia skickar ut faktura till partners på överenskommet belopp. Stockholms läns landstings bidrag till Connect Sweden ska i första hand utgöras av analyser och rapporter kopplade till flygets utveckling i ett regionalt utvecklingsperspektiv till ett värde av 500 000 kronor per år. Vid behov ska hela eller delar av denna summa kunna växlas mot pengar.

Inbetalda medel återbetalas ej, med undantag för om styrgruppen fattat beslut om att partnerskapet skall upphöra, då eventuellt återstående medel återbetalas till respektive partners i förhållande till inbetalda medel.

Connect Swedens ekonomiska medel får enbart användas till destinationsmarknadsföring och kringliggande tjänster [såsom mässor, events, PR aktiviteter etc.]. Partners står för sina egna kostnader, exempelvis resekostnader. Redovisning skall ske hur inbetalda medel har använts.

4. SAMORDNING GENOM SWEDAVIA AB

Som ett led i partnerskapet Connect Sweden samordnas arbetet inom Connect Sweden genom Swedavia AB ("Swedavia"). Swedavia äger, driver och utvecklar tio flygplatser i Sverige och där bland andra Stockholm Arlanda Airport. Swedavia ska fokusera på process ägarskap, tredjepartssamarbeten och bearbetning av potentiella flygbolag.

Uppdraget ska genomföras i enlighet med vad som beslutas i Connect Swedens styrgrupp och marknadsstyrgrupp.

5. ORGANISATION CONNECT SWEDEN

Connect Sweden består av en styrgrupp och en marknadsstyrgrupp [med representanter från finansörerna]. Den senare utser vid behov en arbetsgrupp, [bilaga 1](#).

6. SEKRETESS

6.1 Partners förbinder sig att inte avslöja, och förbinder sig att tillse att anställda och konsulter hos Partner inte avslöjar konfidentiell information för tredje man. Partners äger vidare endast använda konfidentiell information i sådan utsträckning som är nödvändig för att fullgöra sina åtaganden.

6.2 Utan hinder av vad som anges i punkt 6.1 äger Partners rätt att utlämna konfidentiell information. Om sådant utlämnade krävs enligt tillämplig lag eller myndighetsföreskrifter, tillämpliga börsregler eller på grund av domstols- eller myndighetsbeslut, i vilket fall Partner i den mån så är lagligen tillåtet ska samråda med den från vilken den konfidentiella informationen erhållits.

CONNECT SWEDEN

7. AVTALSTID OCH UPPSÄGNING

Detta Avtal träder ikraft 2017-04-01 och gäller t o m 31 december 2019.
Avtalet förlängs automatiskt i tre månader om det inte sägs upp senast en månad innan varje årsskifte. Uppsägning skall ske skriftligen till Marknadsstyrgruppens ordförande.

8. TVIST

Om tvist uppstår inom ramen för detta avtal ska den i första hand lösas av parterna.
I andra hand ska tvist hänskjutas till allmän domstol i Stockholm för avgörande enligt svensk rätt.

9. ÖVERENSKOMMELSER

Överenskommelser som tillkommer inom ramen för Connect Sweden ska upprättas skriftligen och bifogas detta avtal.

Detta avtal upprättas i två exemplar, av vilka Parterna har tagit var sitt.

Ort datum

Ort datum

.....

.....

Swedavia AB

.....

.....

Jonas Abrahamsson
vd Swedavia AB

CONNECT SWEDEN

CONNECT SWEDEN

CONNECT SWEDEN FINANSIÄRER:

• Swedavia	1 500 tkr/år
• Stockholm Business Region (Invest Stockholm och Visit Stockholm)	500 tkr/år
• Visit Sweden	500 tkr/år
• Länsstyrelsen Stockholm	500 tkr/år
• Stockholms Läns Landsting (Tillväxt och Regionplaneförvaltningen)	500 tkr/år

SUMMA

3500 tkr/år

STYRGRUPP

Jacob Wallenberg, Ordförande
Jonas Abrahamsson
Karin Wanngård
Maria Rankka
Göran Johnsson
Chris Heister
Henry Sténson
Olle Zetterberg

MARKNADSSTYRGRUPP

(utgörs av representanter från finansiärerna)

Swedavia AB, ordförande
Swedavia AB, sekreterare
Visit Stockholm
Invest Stockholm
Visit Sweden
Länsstyrelsen Stockholm
Stockholms Läns Landsting (Tillväxt och Regionplaneförvaltningen)

CONNECT SWEDEN

SAMMANFATTNING AV ORGANISATIONENS UPPGIFTER

Uppgifter	Styrgrupp	Marknadsstyrgrupp	Arbetsgrupp
Fastställa Vision/Prioriteringar för Styrgruppen	✓		
Kontakt med näringslivet	✓		
Kontakt med politiker (PA)	✓		
Budskap	✓		
Fastställa prioriterade marknader/destinationer		✓	
Beslut om marknadsföringsinsatser på de prioriterade marknaderna/destinationerna		✓	
Beslut om utförande av marknadsföringsinsatserna		✓	
Beslut om destinationsmarknadsföring		✓	
Beslut om delegationsresor och/eller flygbolagsbesök		✓	
Utföra marknadsföring utifrån beslut taget av marknadsstyrgruppen			✓
Planering och genomförande av destinationsmarknadsföring			✓
Planering och genomförande av delegationsresor och flygbolagsbesök			✓

CONNECT SWEDEN

RESULTATRAPPORRT CONNECT SWEDEN

Period:
2014-05-01 - 2016-12-31

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Sammanfattning
2. Bakgrund
3. Syfte och mål
4. Organisation & finansiering
5. Ekonomisk redovisning
6. Uppnådda tillgänglighetsmål
 - 6.1 Etablerade direktlinjer
 - 6.2 Utökade frekvenser på etablerade linjer
7. Genomförda kampanjer/aktiviteter
 - 7.1 Destinationsmarknadsföring vid etablering av ny direktlinje
 - 7.2 Destinationsmarknadsföring vid utökad trafik på etablerad linje
 - 7.3 Övriga aktiviteter
8. Övriga effekter
 - 8.1 Utveckling av kommersiella gäsnätter i Stockholms län
 - 8.2 Utveckling etablering/investering Stockholm
 - 8.3 Passagerarutveckling kopplat till uppnådda tillgänglighetsmål

1 SAMMANFATTNING

Samarbetsprojektet Connect Sweden avslutar vid utgången av år 2016 sin första avtalsperiod. Det praktiska arbetet i projektet inleddes under 2014 och har haft som syfte att genom samarbete mellan deltagande partners; Swedavia, Stockholm Business region, VisitSweden, Länsstyrelsen i Stockholm, Stockholm Läns Landsting samt Regionförbundet i Uppsala verka för en ökad internationell tillgänglighet med flyg från utvalda marknader/destinationer. Projektet var en fortsättning och vidareutveckling av ett tidigare projekt med namnet Stockholm Access som haft ett liknande syfte.

Att verka för en utökad internationell tillgänglighet är av stor vikt för att utveckla en dynamisk och växande storstadsregion och bidrar bland annat till:

- ett stärkt näringsliv och ökade investeringar
- forskning och utveckling i framkant
- ett attraktivt kulturliv
- en växande besöksnäring

Connect Sweden organisation har bestått av en övergripande styrgrupp med Jacob Wallenberg som ordförande. Denna grupp har haft som mål att verka för att undanröja hinder för flygets utveckling och att lyfta flygets viktiga roll för Stockholm i sina kontakter med näringsliv och politiken.

Det praktiska arbetet har genomförts av dels en marknadsstyrgrupp där beslut fattats om vilka marknader/destinationer som ska prioriteras samt vilken destinationsmarknadsföring och/eller övrig marknadsaktivitet som ska genomföras och dels en arbetsgrupp som i praktiken utfört de aktiviteter som marknadsstyrgruppen beslutat.

Projektet har finansierats av deltagande partners och de medel projektet disponerat har i huvudsak använts till destinationsmarknadsföring av Stockholm och Sverige på de utvalda marknaderna/destinationerna i samband med att en ny flyglinje från dessa marknader etablerats.

Utöver detta har även medel från projektet använts för proaktiva inslag som deltagande i diverse turist- och resevärdar där Stockholm och Sverige marknadsförts som ett attraktivt besöksmål, diverse utredningsuppdrag som givit värdefull information om t e x handelsströmmar som kunnat användas i bearbetningen av potentiella flygbolag. Medel har också använts till så kallade "familiarisation trips" där utländska journalister från de utvalda marknaderna fått besöka och uppleva vad Stockholm har att erbjuda turister och investerare. Detta för att senare publicera artiklar om Stockholm och Sveriges attraktionskraft i diverse media.

Partners i projektet, ibland kompletterat med ytterligare organisationer och näringslivsrepresentanter, har under avtalsperioden deltagit i delegationsresor till

några av de utvalda marknaderna där man bland annat haft möten med flygbolag, flygplatser och svensk representation i utlandet. Detta för att visa på ett gott samarbete och ett seriöst intresse att etablera flygtrafik mellan Stockholm och den besökta marknaden. Seminarium med syftet att visa på flygets betydelse för tillväxt har genomförts ett flertal gånger under bland annat Almedalsveckan i Visby.

Under den första avtalsperioden som denna rapport omfattar har följande mål uppnåtts i projektet:

Nya interkontinentala flyglinjer har öppnats från Stockholm Arlanda Airport till:

- Hong Kong (SAS)
- Las Vegas (Norwegian Air Shuttle)
- Los Angeles (SAS)

Och utökad antal avgångar på flyglinjer från Stockholm Arlanda Airport till:

- Doha (Qatar Airways)
- Oakland (Norwegian Air Shuttle)
- Los Angeles (Norwegian Air Shuttle)
- New York (Norwegian Air Shuttle)
- Fort Lauderdale (Norwegian Air Shuttle)

Med detta resultat har målet för första avtalsperioden uppnåtts.

Större marknadskampanjer har genomförts på följande marknader/destinationer:

- Hong Kong
- Las Vegas
- Los Angeles

Projektets intäkter bestående av partners årsavgifter har under 3-års perioden uppgått till totalt 10,275 TSEK. Kostnader under motsvarande period har uppgått till 4,946 TSEK.

Noteras att ingående balans från verksamhetsåret 2016 (5,328 TSEK) i princip är intecknat för potentiella marknadsstödserbjudanden till följande flygbolag och destinationer; Singapore Airlines (Singapore), SAS (Stuttgart), Norwegian Air Shuttle (Frekvensökning Fort Lauderdale, New York, Oakland och Los Angeles).

2

BAKGRUND

Connect Sweden är ett samarbetsprojekt som inleddes 2013 som ett direkt resultat av SATSA II projektet ”internationell tillgänglighet”. Initiativtagare till projektet var Swedavia, Stockholm Business Region (genom dotterbolagen Stockholm Business Region Development och Stockholm Visitors Board, numera Invest Stockholm och Visit Stockholm), Visit Sweden, Länsstyrelsen i Stockholm, Stockholms Läns Landsting och Regionförbundet Uppsala.

Connect Sweden är en vidareutveckling av det tidigare samarbetsprojektet Stockholm Access som formellt avslutades 2014-04-23.

Det praktiska arbetet i Connect Sweden inleddes i maj 2014.

I en hård global konkurrens är internationell tillgänglighet av stor vikt för att utveckla en dynamisk och växande storstadsregion som Stockholm. En ökad internationell tillgänglighet bidrar bland annat till:

- ett stärkt näringsliv och ökade investeringar
- forskning och utveckling i framkant
- ett attraktivt kulturliv
- en växande besöksnäring

Det krävs ett aktivt åtagande av såväl offentliga som privata aktörer och mobilisering av handlingskraft för att säkra och stärka den internationella tillgängligheten i Stockholmsregionen och därigenom bidra till Sveriges konkurrenskraft och attraktivitet genom:

- att fler destinationer kan nås från Stockholm på kortare restid
- att fler destinationer kan nås från Stockholm genom direkta flyglinjer
- attraktiva ankomst- och avgångstider till strategiska destinationer
- en högre frekvens på avgångar
- god konkurrens med attraktiva priser samt
- stärkta förbindelser till strategiskt viktiga hubbar (många destinationer med hög turtäthet)

3

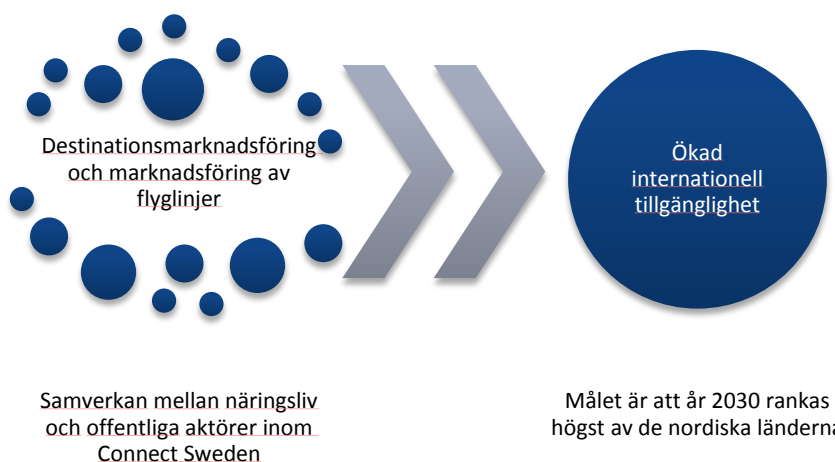
SYFTE OCH MÅLSyfte

Syftet med projektet är att öka tillgängligheten med flyg till Stockholm och Sverige från utvalda marknader, genom att erbjuda flygbolag stöd för destinationsmarknadsföring i samband med etablering av nya direktlinjer.

Mål

Målet för avtalsperioden 2014 – 2016 var att etablera fem internationella direktlinjer.

Genom att privata och offentliga aktörer genomför gemensamma prioriteringar och insatser för destinationsmarknadsföring och ett strukturerat arbete för bättre internationella flygförbindelser är siktet inställt på att bidra till etableringen av fem internationella direktlinjer inom tre år med fokus på Europa, Nordamerika och Asien.

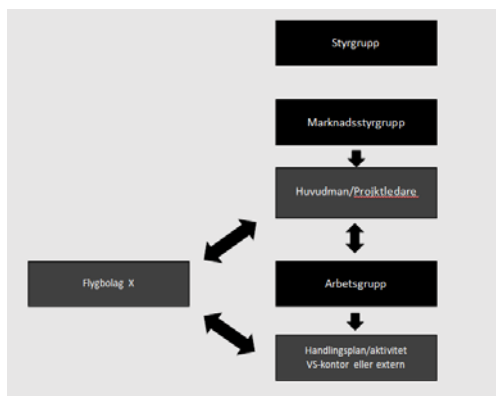
Stockholmsregionens och Sveriges tillväxt och konkurrenskraft

Ökad internationell tillgänglighet är inget självändmål i sig, utan ett medel för att stärka förutsättningarna för ett exportberoende land i en allt mer globaliserad värld. På längre sikt är målet att Stockholm år 2030 rankas högst i Norden avseende internationell tillgänglighet. Ökad internationell tillgänglighet är redan idag en nödvändighet för att behålla och utveckla såväl Stockholmsregionens som hela Sveriges konkurrenskraft och attraktivitet. God internationell tillgänglighet skapar förutsättningar för *näringslivet* att växa och stärka sin konkurrenskraft på en global marknad. Detta gäller både det lokala och regionala näringslivet, men också näringslivet ute i landet vars närhet till den globala marknaden ökar i takt

med ökad internationell tillgänglighet i Stockholmsregionen. Stockholmsregionen är både tillväxtmotor och transportnav i Sverige, därför är den internationella tillgängligheten till och från regionen mycket betydelsefull för Sverige som helhet. Kopplingen mellan internationell tillgänglighet och effekter i samhället kan beskrivas som kvaliteten i internationell tillgänglighet. Denna kvalitet är minst lika viktig att följa upp och bevaka som den internationella tillgängligheten i sig.

4 ORGANISATION & FINANSIERING

Connect Sweden har under rubricerad period haft följande partners; Swedavia, Stockholm Business Region, Visit Sweden, Länsstyrelsen Stockholm, Stockholms Läns Landsting och Regionförbundet i Uppsala. Under perioden har Swedavia agerat huvudman för projektet. Dess organisatoriska uppbyggnad består av en Extern Styrgrupp ("Advisory Board"), en Marknadsstyrgrupp och en Arbetsgrupp.

Den dagliga verksamheten bedrivs i princip genom Swedavias roll som förhandlare med flygbolag med fokus på nya flyglinjer. När ett flygbolag är berett att etablera en ny linje ingår Connect Sweden och flygbolaget ett avtal om att gemensamt avsätta medel för destinationsmarknadsföring av Stockholm/Sverige och den nya/utökade flyglinjen. På det här sättet marknadsförs Stockholm/Sverige internationellt samtidigt som Stockholm/Sverige får bättre flygförbindelser medan flygbolaget får bättre förutsättningar för sin flyglinje. Connect Sweden stärker således den nya linjens konkurrenskraft.

Styrgrupp¹

- Fastställer vision och prioriteringar
- Fastställer inriktning för budskap
- Verkar för att undanröja hinder för flygets utveckling genom kontakter med näringsliv och politik.

¹ Styrgruppens sammansättning idag: Jacob Wallenberg (ordförande), Jonas Abrahamsson (sekreterare och verkställande), Karin Wanngård, Chris Heister, Göran Johnsson, Henry Sténson, Olle Zetterberg och Maria Rankka

Marknadsstyrgrupp

- Representanter från finansiärer.
- Fastställa prioriterade marknader och destinationer
- Beslut om destinationsmarknadsföring
- Beslutar om genomförande av destinations-och utvecklingsaktiviteter på de prioriterade marknaderna och destinationerna
- Beslutar om utförande av andra marknadsföringsinsatser
- Beslut om delegationsresor och/eller flygbolagsbesök
- Beslutar om uppdrag till arbetsgruppen

Arbetsgrupp

- Arbetar utifrån uppdrag från marknadsstyrgruppen.
- Planera och genomföra destinations-och utvecklingsinsatser i egen regi och/eller genom upphandling.
- Planering och genomförande av delegationsresor och/eller flygbolagsbesök

Huvudman

- Förvaltar och administrerar ekonomiska medel.

För att finansiera verksamheten bidrar partners årligen med ekonomiska medel enligt fastställda överenskommelser.

Stockholms läns landstings bidrag utgörs av analyser och rapporter kopplade till flygets utveckling i ett regionalt utvecklingsperspektiv till ett värde av 500 000 kronor per år.

5

EKONOMISK REDOVISNING

Ekonomisk ställning **Connect Sweden 2014-16**

Tillförda medel					
Tillförda medel	2014	2015	2016	Hela perioden	
Stockholm Business Region	500 000	525 000	500 000	1 525 000	
Länsstyrelsen Stockholm	550 000	500 000	500 000	1 550 000	
Visit Sweden	500 000	500 000	500 000	1 500 000	
Regionförbundet Uppsala län	50 000	50 000	50 000	150 000	
Swedavia AB	1 500 000	1 500 000	1 500 000	4 500 000	
Internt tillfört Marknadskommunikation (Swedavia)	-	250 000	-	250 000	
Extra tillfört SBR (UAE)	-	300 000	-	300 000	
Extra tillfört SBR (USA)	-	-	500 000	500 000	
Summa tillförda medel	3 100 000	3 625 000	3 550 000	10 275 000	
Använda medel					
Använda medel	2014	2015	2016	Hela perioden	
Summa använda medel	-	(2 103 344)	(2 843 008)	(4 946 353)	
Saldo	3 100 000	1 521 656	706 992	5 328 648	

Noteras att hela överskottet från verksamhetsåret 2016 i princip är intecknat för potentiella marknadsstödserbjudanden till flygbolag som överväger trafik från projektets utvalda marknader under kommande avtalsperiod.

6

UPPNÅDDA TILLGÄNGLIGHETSMÅL

Som tidigare beskrivits så är Connect Swedens huvudmål att skapa en förbättrad internationell tillgänglighet för Sverige. Detta ska ske genom etablering av nya internationella och då främst interkontinentala flyglinjer samt utökning av frekvenser på desamma till Sveriges huvudflygplats Stockholm Arlanda Airport.

En ökad internationell tillgänglighet uppstår framförallt i samband med etablering av en ny direkt flyglinje till en internationell destination men även ökade frekvenser på redan befintliga linjer bidrar till ökad tillgänglighet.

Nedan redovisas de mål som uppnåtts under projektperioden (2014-05-01--2016-11-24) och där Connect Sweden bidragit med medel.

6.1

Etablerade direktlinjer

2015	Stockholm - Hong Kong	SAS
2015	Stockholm - Las Vegas	Norwegian
2016	Stockholm - Los Angeles	SAS

6.2 Utökade frekvenser på etablerade linjer

2015	Stockholm – Doha	Qatar Airways
2015	Stockholm – Oakland	Norwegian
2016	Stockholm – Los Angeles	Norwegian
2016	Stockholm – New York	Norwegian
2016	Stockholm – Fort Lauderdale	Norwegian
2016	Stockholm – Oakland	Norwegian

7 GENOMFÖRDA KAMPANJER/AKTIVITETER

7.1 Destinationsmarknadsföring vid etablering av ny direktlinje

Marknad	Flyglinje	Partners
Hong Kong	Stockholm – Hong Kong	Connect Sweden + SAS
Las Vegas	Stockholm – Las Vegas	Connect Sweden + Norwegian
Los Angeles	Stockholm – Los Angeles	Connect Sweden + SAS

Connect Hong Kong

I samband med starten av den nya linjen mellan Hong Kong och Stockholm i september 2015 har Connect Sweden i samarbete med SAS genomfört en omfattande destinationsmarknadsföringskampanj innefattande image-skapande aktiviteter genom PR, annonsering och kampanjer online och i sociala medier mot konsument i Hong Kong och i Pearl River Delta i Södra Kina. Fokus i kampanjen har varit Stockholm, och för att addera värde specifikt under vintermånaderna har Swedish Lapland kopplats in som ett anslutande resmål. Dessa aktiviteter har kompletterats med säljdrivande aktiviteter online och i riktade insatser direkt mot reseledet. Kampanjen har genererat ett mediavärde på ca 35,5 miljoner SEK. Bland annat besökte Hong Kongs populäraste TV-kanal Sverige vilket resulterade i fyra 30-minuters avsnitt. Vidare har konverteringsgraden i OTA-kampanjerna varit hög, såsom exempelvis den kampanj som löpte på Expedia.com som genererade en 49 % ökning av bokningar till Stockholm under kampanjperioden, jämfört med föregående år samma period. Detta var dock från låga volymer.

Connect Los Angeles

I mars 2016 startade SAS nya linje mellan Los Angeles och Stockholm. Connect Sweden i samarbete med SAS har med start några månader innan linjen öppnades arbetat med en destinationsmarknadsföringskampanj för Stockholm som riktat sig till metropolitan Los Angeles-området till en målgrupp som reser ofta både på fritiden och i jobbet, vill upptäcka nya platser, intresserar sig för en modern livsstil, mat och musik. Strategin är att öka lusten att uppleva Stockholm som en "måste-se-destination" genom inspirerande och relevant innehåll samt att taktiskt konvertera intresset till bokningar med SAS nya linje genom OTA-kampanjer, samarbete med ledande resebyrånätverk och online.

Eftersom kampanjen fortfarande löper, är utvärdering och resultat inte klara ännu, men än så länge har onlinekampanjerna presterat över satta mål.

Connect Las Vegas och Connect Qatar

Norwegian och Connect Sweden är i produktionsfasen av framtagandet av 6-7 Virtual Reality filmer med syftet att positionera Stockholm som en "måste-se-destination". Start i slutet av 2016/början 2017.

7.2

Destinationsmarknadsföring vid utökad trafik på etablerad linje

Marknad	Flyglinje	Partners
San Francisco	Stockholm - Oakland	Connect Sweden + Norwegian
Kina (planerad men ej genomförd)	Stockholm - Doha	Connect Sweden + Qatar Airways

Connect Oakland

I samarbete med Norwegian har Connect Sweden genomfört en onlinekampanj för att öka kännedom om Stockholm och öka resandet med Norwegians linje, som 2015 ökade frekvensen. Kampanjen riktade sig till en resvan målgrupp med god ekonomi och intresse för cityupplevelser, mat, design och modern livsstil i San Francisco-området. Kännedomsbyggande kommunikation genom social media och mediasamarbete med resecommunities kombinerades med konverteringsdrivande aktiviteter på OTAer.

Connect Kina Qatar Airways

I diskussionen med Qatar Airways har vi tillsammans med deras lokala kontor i Kina planerat och presenterat en marknadsplan för aktiviteter i Kina. Qatar Airways uppskattade Connect Sweden erbjudande men på grund av den höga expansionstakten för Qatar Airways valde man att tacka nej.

7.3 Övriga aktiviteter

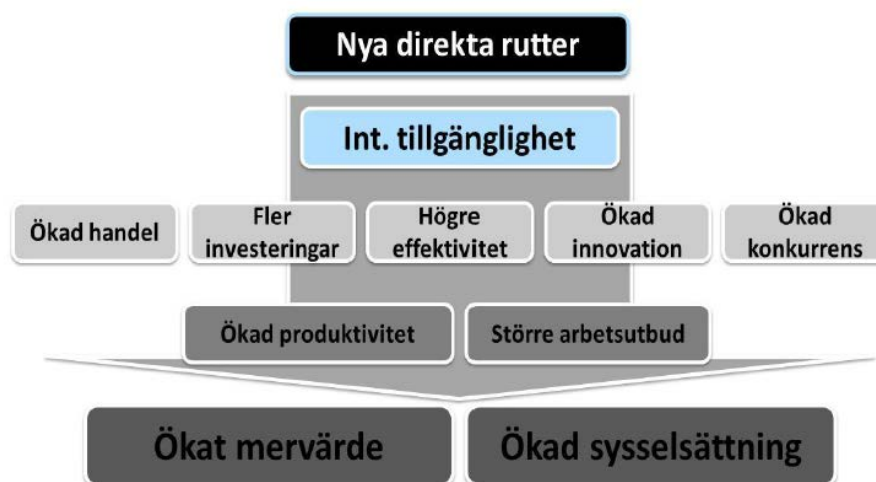
År	Event
2014	Almedalsveckan (seminarier)
2014	World Routes Chicago
2015	Arabian Travel Market i Dubai
2015	Besök Air India
2015	Delegationsresa UAE
2015	Delegationsresa Singapore
2015	Delegationsresa Kanada
2015	Besök Japan (med Infrastrukturministern)
2015	Almedalsveckan (seminarier)
2015	World Routes Durban
2016	Arabian Travel Market
2016	Almedalsveckan (seminarier)
2016	World Routes Chengdu
2016	Delegationsresa Hongkong/Shanghai/Peking

Förutom de ovan redovisade aktiviteterna har Connect Sweden bekostat följande rapporter/studier:

- Stockholmsregionens internationella tillgänglighet 2013
- Stockholmsregionens internationella tillgänglighet 2014
- Stockholmsregionens internationella tillgänglighet 2015
- Marknadsrapport Kanada
- Marknadsrapport Boston
- Stockholmsregionens internationella relationer och utbyten

8 ÖVRIGA EFFEKTER

Bilden nedan, hämtad ur rapporten ”Stockholms internationella tillgänglighet”, visar på de generella effekter som förbättrad internationell tillgänglighet ger upphov till.

8.1 Utveckling av kommersiella gäsnätter i Stockholms län

Under projektperioden har Stockholms län haft en mycket positiv besöksutveckling. 2015 gjordes cirka 13 miljoner övernattningar på kommersiellt boende i länet, en ökning med 10 % jämfört med året innan. Motsvarande siffra för Sverige var +7%.² Stockholm placerade sig i och med detta på plats 11 av Europas största turistdestinationer.³

De internationella gäsnätterna uppgick till drygt 4,5 miljoner eller motsvarande 35 % av totala antalet gäsnätter och ökade med +14 %. Under samma period ökade de nationella gäsnätterna med 8 %.⁴

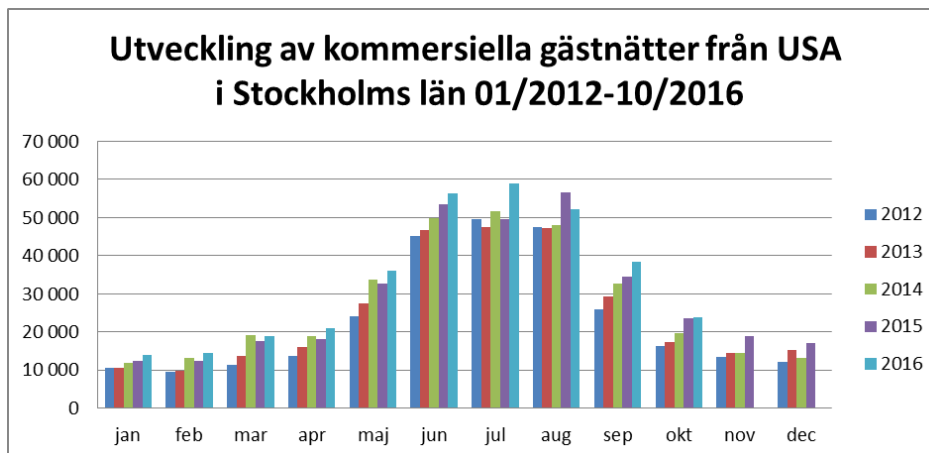
I den här rapporten läggs fokus på att titta på utvecklingen av gäsnätter från marknader kopplat till de ovan etablerade flyglinjerna inom Connect Sweden d.v.s. från USA, Kina, Indien och Australien. Den sistnämnda marknaden presenteras med anledning av att det är en viktig marknad för flygbolaget Qatar Airways, som under perioden utökade antalet avgångar från Stockholm.

² Facts about Stockholm's Tourism Industry (Statistics for 2015)

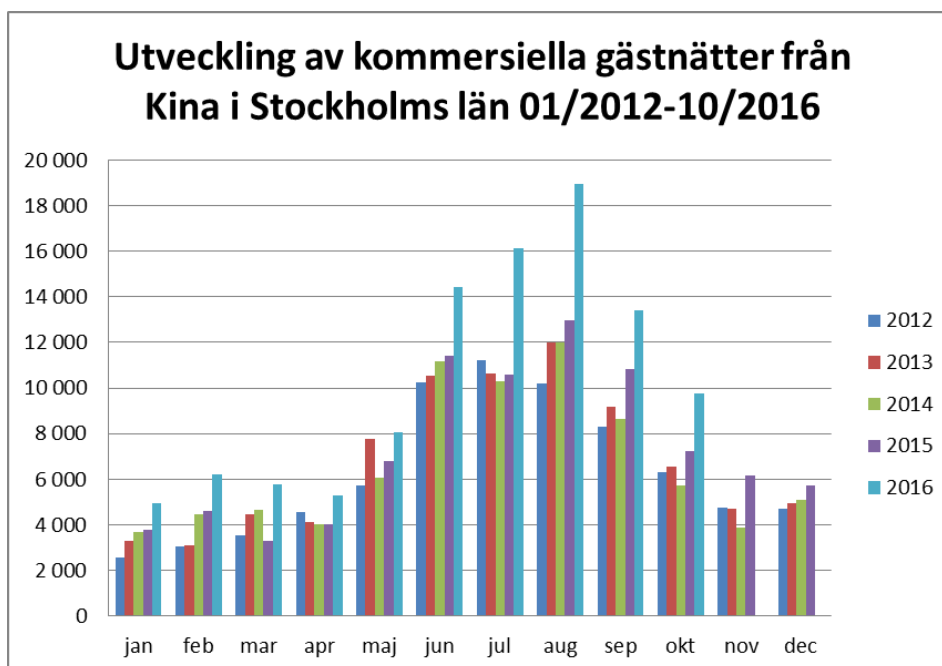
http://www.stockholmbusinessregion.se/Global/About%20Us/Publikationer/Facts_about_Stockholms_tourism_2015.pdf

³ Visit Stockholm Partnerblogg <http://partner.visitstockholm.com/stockholm-klattrar-till-plats-11-over-europas-storsta-turistdestinationer/> och ECM Benchmark Report <http://www.europeancitiesmarketing.com/research/reports-and-studies/ecm-benchmarking-report/>

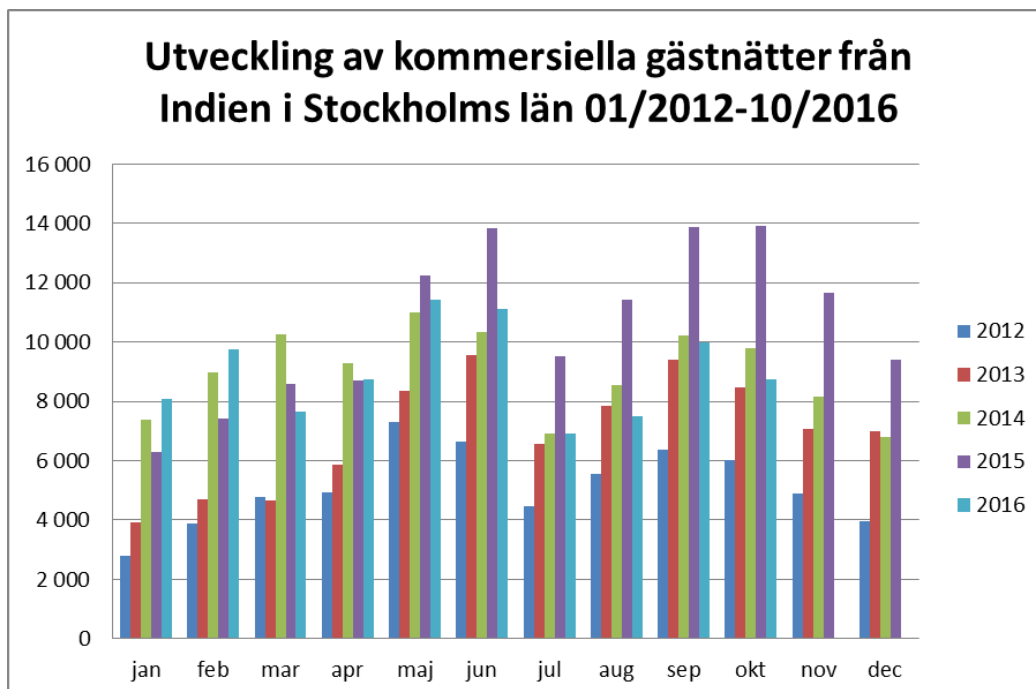
⁴ Källa: Inkvarteringsstatistiken från Tillväxtverket/SCB.

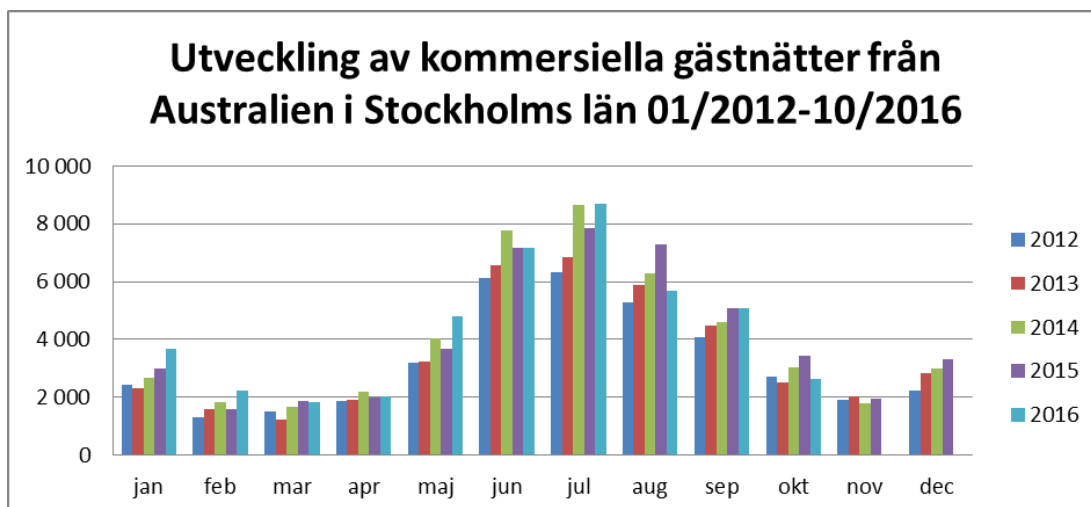
De amerikanska gästnätterna uppgick 2015 till 348 000 i Stockholms län, vilket motsvarade en ökning med 6 % och 65 % av det totala antalet gästnätter från USA i Sverige. Fram till och med oktober 2016 har det varit en fortsatt positiv utveckling och jan-okt 2016 jämfört med föregående år visar på en ökning med +7%. Sett i ett längre perspektiv har de amerikanska gästnätterna under perioden 2012-2015 ökat med +24%.

De kinesiska gästnätterna uppgick 2015 till 87 000 i Stockholms län, vilket motsvarade en ökning med 10 % och 34 % av det totala antalet gästnätter från Kina i Sverige. Fram till och med oktober 2016 har det varit en fortsatt positiv utveckling och jan-okt 2016 jämfört med föregående år visar på en ökning med hela +36 %. Sett i ett längre perspektiv har de kinesiska gästnätterna under perioden 2012-2015 ökat med +17%.

De indiska gästnätterna uppgick 2015 till 127 000 i Stockholms län, vilket motsvarade en ökning med +18% och 69 % av det totala antalet gästnätter från Indien i Sverige. Fram till och med i oktober i år har dock utvecklingen varit negativ med en minskning på -15 %. Sett i ett längre perspektiv har dock utvecklingen varit mycket positiv och under perioden 2012-2015 har de indiska gästnätterna ökat med 106 %.

De australiensiska gästnätterna uppgick 2015 till 48 000 i Stockholms län, vilket motsvarande en ökning på 1 % och 67 % av det totala antalet gästnätter från Australien i Sverige. Fram till och med oktober i år har utvecklingen fortsatt visat uppåt med en ökning på +2 %. Sett i ett längre perspektiv har de australiensiska gästnätterna under perioden 2012-2015 ökat med +24%.

Att analysera utvecklingen av gästnätter i ett så kort perspektiv som ett eller ett par år är som synes alltid lite vanskligt då fluktuationer av olika slag alltid förekommer. Olika målgrupper har också olika resmönster, exempelvis besökare från Indien jämfört med besökare från Kina. Viktigt att komma ihåg är att gästnätter endast visar en del av sanningen, då detta inte visar utvecklingen av dagsbesökare, exempelvis många av de kineser som är här på rundresa i Skandinavien och besöker Stockholm över dagen för att sedan resa vidare till nästa destination.

Sett i ett längre perspektiv så har gästnätterna i Stockholms län från samtliga fyra utvalda marknader ökat markant. 2015 jämfört med 2012 visar på +24% från USA, +17% från Kina, +106% från Indien och +24% från Australien. USA, Kina och Indien var samtliga på listan över de topp tio största internationella destinationerna i Stockholms län under 2015.

En långsiktig gemensam strategi för att fortsatt säkra tillförseln av fler direktflyglinjer och en ökad kännedom av Stockholms som destination är därmed av största vikt för att Stockholm ska kunna fortsätta hålla sin position som en av Europas ledande turistdestinationer.

8.2 Utveckling etablering/investering Stockholm

Internationell tillgänglighet och Stockholm – Arlandas position är en mycket viktig förutsättning för att nå en positiv utveckling för näringslivet.

Stockholm är en av Europas snabbast växande städer och ekonomin tillhör Europas starkaste.

Stockholm är ett ekonomiskt centrum med god ekonomisk tillväxt och en av Europas högsta BRP per invånare. Näringslivet har en stark internationell prägel. Antalet utlandsägda företag ökar och idag finns det närmare 18000 utlandsägda företag i Stockholmsregionen. Stockholm är den storstadsregion som attraherar flest Regionala Huvudkontors etableringar i Norden. För att attrahera internationella talanger och företag är internationell tillgänglighet avgörande.

Även inom handel ökar antalet internationella etableringar. Stockholm rankas till den mest populära destinationen i Norden för utländska företag inom detaljhandel. Allt fler internationella företag har valt att öppna butiker i Stockholm.

Stockholm attraherar många internationella talanger bl a inom teknik och IT. Staden placerar sig som etta på listan över städer med flest enhörningar per capita i världen, dvs nystartade företag som värderas till minst en miljard dollar inom tio år. Som region har Stockholm endast Silicon Valley före sig i världen.

Mycket kommer att hända framöver i Stockholm. Den samlade investeringspotentialen i Stockholmsregionen inom enbart infrastruktur och byggprojekt uppgår till över 95 miljarder euro fram till 2025.

8.3 Passagerarutveckling kopplat till erbjuden flygstolskapacitet mellan Stockholm och marknaderna USA och Kina (inkl. Hong Kong)

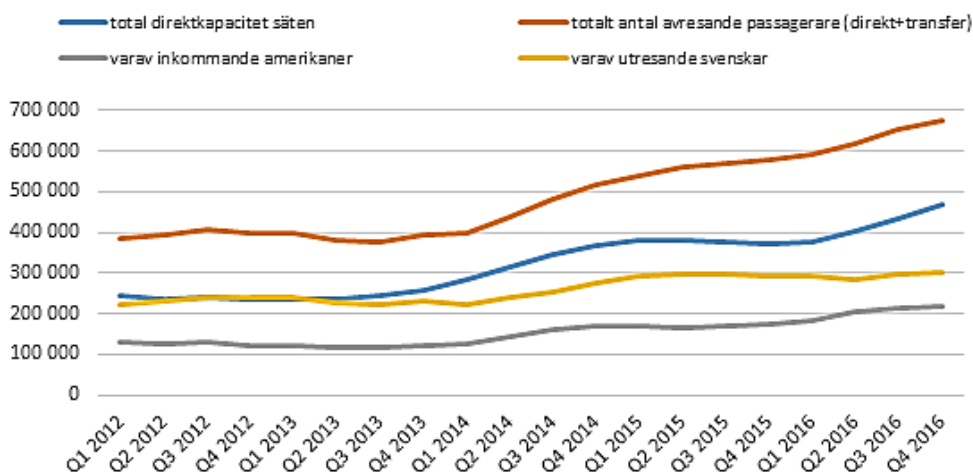
Nedanstående bilder visar hur passagerarvolymerna utvecklats från marknader som prioriteras i projektet Connect Sweden under tidsperioden kvartal 1 år 2012 till kvartal 4 år 2016. De marknader som presenteras är USA och Kina (inklusive Hong Kong).

Siffrorna är hämtade från Swedavia Resvaneundersökning (RVU) som genomförs i form av 100.000 årliga intervjuer spridda över hela året samt från Swedavia faktureringsystem TRISS.

I nedanstående presentation är det passagerare som angett att man inte är svensk medborgare och att man har aktuell marknad (USA/Kina + Hong Kong) som hemort och slutdestination.

Efterfrågan på resor till USA fortsätter att öka mer än direktkapaciteten och det finns fortfarande potential för mer direktkapacitet. Av samtliga resenärer till USA 2016 så transferar fortfarande cirka 40% någonstans i Europa. Ny direktkapacitet har stimulerat till ett ökat resande båda vägar och antalet inkommande amerikaner till Stockholm har ökat kraftigt. Sedan den stora expansionen av nya direktlinjer till USA i slutet på 2013 har antalet inkommande amerikaner till Sverige fördubblats.

Jämförelse kapacitet och passagerare till USA
(rullande 4 kvartal)

Nedan diagram visar sambandet mellan passagerarutvecklingen och sätesutvecklingen. Ny direktkapacitet till Hong Kong har medfört fler passagerare till Kina och Hong Kong och det är främst de inkommande kineserna till Sverige som har ökat. Antalet inkommande kineser har ökat med knappt 70% sedan SAS nya direktlinje till Hong Kong.

Jämförelse kapacitet och passagerare till Kina inkl. Hong Kong
(rullande 4 kvartal)

